Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я

Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

Проект

З А К О Н

за изменение и допълнение на Закона за адвокатурата

(Обн., ДВ, бр. 55 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 43 и 79 от 2005 г., бр. 10, 39 и 105 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 53 и 101 от 2010 г. и бр. 82 от 2011 г.)

§ 1. В чл. 2, ал. 2 след думата „адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 2. В чл. 3, ал. 1 след думата „адвокат” се добавя „и адвокат от Европейския съюз”.

§ 3. В чл. 4 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в основния текст думите „български гражданин” се заменят с „гражданин на Европейския съюз, на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария”;

б) в т. 2 накрая се добавя „по реда на глава четиринадесета от Закона за съдебната власт”.

2. Алинея 3 се отменя.

§ 4. Създава се глава трета „а” „Адвокати от Европейския съюз” и в нея:

1. Досегашните чл. 11 - чл. 19а се изменят така:

„Глава трета „а”

АДВОКАТИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Раздел I

Общи положения

Чл. 11. (1) Адвокат от Европейския съюз е гражданин на Европейския съюз, на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, придобил адвокатска правоспособност съгласно законодателството на някоя от тези държави.

(2) Адвокатът от Европейския съюз упражнява адвокатска професия на територията на Република България под професионалното си звание в държавата, в която е придобил адвокатска правоспособност.

(3) Понятието „адвокат от Европейския съюз” не може да се използва в наименованието на никоя от формите за съвместно упражняване на адвокатска професия по глава десета, както и от самостоятелно практикуващи адвокатска професия лица.

Чл. 12. Когато по българското законодателство процесуално представителство се осъществява задължително от адвокат, адвокатът от Европейския съюз може да предприема действия по процесуално представителство само съвместно с адвокат. В случаите когато се изисква минимален стаж за осъществяване на процесуално представителство пред съд, адвокатът от Европейския съюз удостоверява наличието на такъв стаж.

Чл. 13. Временното или окончателното лишаване от правоспособност на адвокат от Европейския съюз от компетентния орган на държавата, в която той я е придобил, води до лишаването му от право да упражнява адвокатска професия в Република България.

Чл. 14. (1) При осъществяване на професионалната си дейност в Република България адвокатът от Европейския съюз има правата и задълженията на адвокат.

(2) Адвокатът от Европейския съюз, който временно упражнява адвокатска професия на територията на Република България, има правата и задълженията на адвокат, с изключение на тези, които произтичат от трайното установяване на територията на Република България.

Чл. 15. За неизпълнение на задълженията си адвокатът от Европейския съюз носи дисциплинарна отговорност, като в тези случаи се прилагат съответно разпоредбите на глава тринадесета.

Раздел II
Трайно установяване

Чл. 16. (1) Адвокат от Европейския съюз може да се установи трайно на територията на Република България за упражняване на адвокатска професия след вписване в Единния регистър на чуждестранните адвокати към Висшия адвокатски съвет и в регистъра на чуждестранните адвокати, воден от съответната адвокатска колегия.

(2) Кандидатът за вписване по ал. 1 подава молба до Висшия адвокатски съвет, към която прилага:

1. документ за придобита адвокатска правоспособност в съответната държава - членка на Европейския съюз, в държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или в Конфедерация Швейцария;

2. писмено съгласие от адвокат, който ще придружава кандидата в случай на осъществяване на процесуално представителство.

(3) Висшият адвокатски съвет се произнася по молбата с мотивирано решение.

(4) Решението на Висшия адвокатски съвет, с което се отказва вписване в Единния регистър на чуждестранните адвокати, подлежи на обжалване по реда на чл. 7, ал. 4 - 7.

(5) В 14-дневен срок от влизане в сила на решението по ал. 3 Висшият адвокатски съвет извършва вписването в Единния регистър на чуждестранните адвокати и изпраща съобщение за това до адвокатския съвет на колегията, в която членува придружаващият адвокат, за вписване в регистъра на чуждестранните адвокати към съответната адвокатска колегия.

(6) Адвокатският съвет на колегията, в която членува придружаващият адвокат, извършва служебно вписването по ал. 5 в 14-дневен срок от получаване на съобщението.

(7) Висшият адвокатски съвет издава карта на адвоката от Европейския съюз в 14-дневен срок от вписването му в Единния регистър на чуждестранните адвокати.

(8) По заявление на адвоката от Европейския съюз в Единния регистър на чуждестранните адвокати към Висшия адвокатски съвет и в регистъра на чуждестранните адвокати на съответната адвокатска колегия се вписва наименованието (фирмата) на групата, в която той членува в държавата членка по произход.

(9) В срока по ал. 5 Висшият адвокатски съвет уведомява компетентния орган на държавата, в която е придобита адвокатската правоспособност, за извършеното вписване на адвоката от Европейския съюз в Единния регистър на чуждестранните адвокати.

Чл. 17. (1) След вписване в Единния регистър на чуждестранните адвокати и тригодишно действително и непрекъснато упражняване на адвокатска професия на територията на Република България под

професионалното звание в държавата, в която е придобита адвокатска правоспособност, или след успешно полагане на приравнителен изпит, адвокатът от Европейския съюз може да поиска вписване в адвокатска колегия.

(2) Вписването в адвокатска колегия дава право на адвоката от Европейския съюз да практикува адвокатската професия под званието „адвокат".

Чл. 18. За вписване в адвокатска колегия трайно установеният адвокат от Европейския съюз подава молба, към която прилага следните документи:

1. документи, удостоверяващи придобита адвокатска правоспособност в съответната държава, издадени преди не повече от три месеца;

2. документ за успешно положен приравнителен изпит по българско право или документи, които доказват тригодишно упражняване на адвокатска професия на територията на Република България.

Чл. 19. (1) За вписване в адвокатска колегия на основание тригодишно упражняване на адвокатска професия на територията на Република България трайно установеният адвокат от Европейския съюз представя на адвокатския съвет на съответната адвокатска колегия доказателства за броя и вида на делата, по които е работил в областта на българското право.

(2) Адвокатската правоспособност по чл. 18, ал. 1 се удостоверява чрез представяне на документ, удостоверяващ правоспособността в държавата, в която е придобита, издаден преди не повече от три месеца.

(3) Адвокатският съвет постановява решение за вписване в адвокатската колегия. Препис от решението се изпраща на Висшия адвокатски съвет за отписване от Единния регистър на чуждестранните адвокати.

(4) В 14-дневен срок от извършване на вписването Висшият адвокатски съвет уведомява компетентния орган на държавата, в която е придобита адвокатската правоспособност.

(5) За вписване в адвокатска колегия на основание приравнителен изпит по българско право трайно установеният адвокат от Европейския съюз представя документ за резултатите от изпита, издаден от Висшия адвокатски съвет.

Чл. 19а. (1) Трайно установеният адвокат от Европейския съюз може да се яви на приравнителен изпит по българско право.

(2) Целта на изпита е проверка на познанията на адвоката в областта на българското право.

(3) Приравнителният изпит по българско право се полага пред комисия в състав: председател - председателят на Висшия адвокатски съвет или определен от него член на Висшия адвокатски съвет, и членове: съдия от Върховния касационен съд, съдия от Върховния административен съд, прокурор от Върховната касационна прокуратура и един хабилитиран преподавател или научен работник по правни науки. Членовете на комисията се назначават със заповед на председателя на Висшия адвокатски съвет.

(4) Приравнителният изпит се провежда на български език в писмена и устна форма. Оценката от изпита е „издържал” или „неиздържал”.

(5) За полагане на приравнителен изпит се заплаща такса в размер, определен с решение на Висшия адвокатски съвет.

(6) Молбата за полагане на приравнителен изпит по българско право се подава до комисията по ал. 3 чрез Висшия адвокатски съвет, като към нея се прилагат следните документи:

1. копие на документ за самоличност;

2. копие на диплома или на свидетелство за завършено висше юридическо образование;

3. копие на документ, удостоверяващ адвокатска правоспособност в държавата, в която е придобита;

4. мотивационно писмо на български език;

5. документ за платена такса.”

2. Създават се чл. 19б и 19в:

„Раздел III

Временно упражняване на адвокатската професия на територията на Република България

Чл. 19б. (1) Адвокат от Европейския съюз, който временно упражнява адвокатска професия на територията на Република България, е длъжен да удостовери пред съда, пред административните органи, както и пред органите на адвокатската колегия наличието на адвокатска правоспособност в държавата, в която я е придобил.

(2) Адвокатската правоспособност по ал. 1 се удостоверява чрез представяне на документ, удостоверяващ правоспособността в държавата, в която е придобита, издаден преди не повече от три месеца.

Чл. 19в. (1) При временно упражняване на адвокатската професия на територията на Република България преди извършване на първото действие адвокатът от Европейския съюз е длъжен да уведоми писмено Висшия адвокатски съвет.

(2) Заедно с уведомлението по ал. 1 на Висшия адвокатски съвет се представя документ, удостоверяващ адвокатска правоспособност в държавата, в която е придобита, издаден преди не повече от три месеца, както и доказателство за сключена застраховка по чл. 50.”

§ 5. В чл. 22, ал. 1 думите „чуждестранният адвокат” се заменят с „адвокатът от Европейския съюз”.

§ 6. В чл. 23 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думата „адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Временното преустановяване на упражняването на адвокатска професия, както и възобновяването му се вписват в регистрите на адвокатската колегия, както и в Единния регистър на адвокатите, съответно в Единния регистър на чуждестранните адвокати, въз основа на заявление на адвоката или на адвоката от Европейския съюз.”

§ 7. В чл. 25, ал. 1, 3, 4 и 5 след думата „адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 8. В чл. 26 след думата „адвоката” се добавя „и адвоката от Европейския съюз”.

§ 9. В чл. 27 след думата „адвокатите” се добавя „и адвокатите от Европейския съюз”.

§ 10. В чл. 28, ал. 1 след думата „адвокатите” се добавя „и адвокатите от Европейския съюз”.

§ 11. В чл. 29, ал. 1 и 2 след думата „адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 12. В чл. 30, ал. 2 след думата „адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 13. В чл. 31 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и се изменя така:

„(1) Адвокатът и трайно установеният адвокат от Европейския съюз имат свободен достъп и могат да правят справки по дела, да получават копия от книжа и сведения с предимство в съда, органите на досъдебното производство, административните органи и други служби в страната и навсякъде, където е необходимо, само въз основа на качеството си на адвокат или на адвокат от Европейския съюз, което удостоверяват чрез представяне на карта, издадена от съответния адвокатски съвет."

2. Създава се ал. 2:

„(2) С правата по ал. 1 се ползва и адвокатът от Европейския съюз, временно упражняващ адвокатската професия на територията на Република България, след представяне на пълномощно от доверителя."

§ 14. В чл. 32, изречение първо след думата „Адвокатът" се добавя „и адвокатът от Европейския съюз".

§ 15. В чл. 33, ал. 5 след думите „по отношение на" се добавя „адвоката от Европейския съюз" и се поставя запетая.

§ 16. В чл. 34, ал. 1, 2 и 4 след думата „адвокатът" се добавя „и адвокатът от Европейския съюз".

§ 17. В чл. 35, ал. 4 след думата „адвоката" се добавя „и адвоката от Европейския съюз".

§ 18. В чл. 36 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 след думата „Адвокатът" се добавя „и адвокатът от Европейския съюз".

2. В ал. 2, изречение първо след думата „адвоката" се добавя „или адвоката от Европейския съюз".

3. В ал. 3 след думата „адвоката" се поставя запетая и се добавя „адвоката от Европейския съюз".

§ 19. В чл. 37 след думата „адвокатът" се добавя „и адвокатът от Европейския съюз".

§ 20. В чл. 38 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 след думата „Адвокатът" се добавя и „адвокатът от Европейския съюз".

2. В ал. 2, изречение първо след думата „адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 21. В чл. 39 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1:

а) в изречение първо след думата „адвоката” се добавя „или от адвоката от Европейския съюз”;

б) в изречение второ след думата „адвокат” се добавя „и адвокат от Европейския съюз”;

в) в изречение трето след думата „адвоката” се добавя „и на адвоката от Европейския съюз”.

2. В ал. 2 след думата „Адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

3. В ал. 3, т. 2, 3 и 4 след думата „адвоката” се добавя „и адвоката от Европейския съюз”.

4. В ал. 4, изречение второ след думата „адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 22. В чл. 40 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1, 2 и 3 след думата „Адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

2. В ал. 4 след думата „адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

3. В ал. 5, 6 и 7 след думата „Адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 23. В чл. 41 след думата „Адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 24. В чл. 42 след думата „Адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 25. В чл. 43 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 и 2 и в ал. 3, изречение първо след думата „Адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

2. В ал. 6 след думата „адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 26. В чл. 44 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 след думата „Адвокат” се добавя „и адвокат от Европейския съюз”.

2. В ал. 2 след думата „Адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 27. В чл. 45 след думата „Адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 28. В чл. 46 след думата „Адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 29. В чл. 47 след думата „Адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 30. В чл. 48 след думата „адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

§ 31. В чл. 49 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 след думата „Адвокатът” се добавя „и адвокатът от Европейския съюз”.

2. В ал. 2 след думата „Адвокат” се добавя „и адвокат от Европейския съюз”.

§ 32. В чл. 50 ал. 5 се изменя така:

„(5) Алинеи 1-4 се прилагат и за чуждестранните адвокати и за адвокатите от Европейския съюз, които упражняват адвокатската професия на основание глава трета и глава трета „а”, освен ако докажат, че имат сключена застраховка в държавата, в която е придобита адвокатската правоспособност.”

§ 33. В чл. 52, ал. 1 изречение първо се изменя така:

„Адвокати, адвокатски дружества, адвокати от Европейския съюз и група адвокати от Европейския съюз, трайно установени или временно упражняващи професията на територията на Република България, могат да обединяват дейността си чрез договор за съдружие.”

§ 34. В чл. 53, ал. 3 думите „адвокати от различни адвокатски колегии” се заменят с „адвокати/адвокати от Европейския съюз от различни адвокатски колегии”.

§ 35. В чл. 54 думата „адвокати” се заменя с „адвокати/адвокати от Европейския съюз”.

§ 36. В чл. 55 думата „адвокати” се заменя с „адвокати/адвокати от Европейския съюз”.

§ 37. В чл. 56 думата „адвокат” се заменя с „адвокат/адвокат от Европейския съюз”.

§ 38. В чл. 57, ал. 1 изречение първо се изменя така:

„Адвокати и адвокати от Европейския съюз, трайно установени или временно упражняващи професията на територията на Република България, могат да образуват адвокатско дружество.”

§ 39. В чл. 58 се правят следните изменения и допълнения:

1. Основният текст се изменя така:

„Адвокатското дружество се учредява с договор между двама или повече адвокати/адвокати от Европейския съюз в писмена форма, който съдържа:”

2. В т. 2 накрая се поставя точка и запетая и се създава изречение второ:

„когато учредител или съдружник е адвокат от Европейския съюз, който временно упражнява адвокатската професия на територията на Република България, договорът съдържа освен името на адвоката и неговия адрес в държавата, в която е трайно установен.”

§ 40. Създава се чл. 58а:

„Чл. 58а. (1) Група адвокати от Европейския съюз може да се установи трайно на територията на Република България като адвокатско дружество.

(2) В адвокатското дружество могат да членуват самостоятелно или съвместно адвокати и адвокати от Европейския съюз.

(3) Регистрацията на адвокатското дружество се извършва по реда на чл. 57, 58 и чл. 60 - 75, като заедно със заявлението и учредителния договор по чл. 58 на адвокатския съвет се представят:

1. документ от орган на адвокатурата по седалището на групата в държавата - членка по произход, в който се потвърждава нейното съществуване, както и наименованието, седалището, адресът на управление и формата на сдружаване;

2. документ, издаден от групата, с който се упълномощават определени адвокати/адвокати от Европейския съюз да учредят адвокатско дружество в Република България.”

§ 41. В чл. 59 се правят следните изменения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) В наименованието на адвокатското дружество не могат да се използват други думи и имена освен имената на съдружниците, с изключение на случаите по чл. 58а, когато името на дружеството може да съдържа името на групата в държавата членка по произход.”

2. В ал. 4 думите „съдружник във форма на съвместно упражняване на адвокатска дейност в държавата членка по произход” се заменят с „член на група от Европейския съюз”.

§ 42. В чл. 60 се правят следните изменения:

1. В ал. 2 думите „чуждестранни адвокати” се заменят с „адвокати от Европейския съюз”.

2. В ал. 3, изречение второ думата „адвокат” се заличава.

§ 43. В чл. 61, ал. 1 се създава изречение трето:

„Когато учредител или съдружник е адвокат от Европейския съюз, който временно упражнява адвокатската професия на територията на Република България, се прилагат и документите по чл. 19в, ал. 2.”

§ 44. В чл. 64 думите „адвоката съдружник” се заменят със „съдружниците”.

§ 45. Член 76 се изменя така:

„Чл. 76. Адвокати, адвокатски дружества, адвокати от Европейския съюз и групи адвокати от Европейския съюз както трайно установени, така и временно упражняващи професията на територията на Република България, могат да сключват помежду си договор за сътрудничество. С договора се уговаря извършването на определена правна работа или се поема съвместно работа по определени дела.”

§ 46. В чл. 77 ал. 1 се изменя така:

„(1) Адвокати, адвокатски дружества, адвокати от Европейския съюз и групи адвокати от Европейския съюз, трайно установени или временно упражняващи професията на територията на Република България, могат да сключват помежду си писмен срочен или безсрочен договор за постоянна

работа срещу определено възнаграждение. Ако в договора не е уговорено друго, възнаграждението се дължи месечно.”

§ 47. Наименованието на раздел IV на глава десета се изменя така:

„Раздел IV
Клон”

§ 48. Член 77а се изменя така:

„Чл. 77а. (1) Един или повече адвокати от Европейския съюз могат да упражняват адвокатска професия на територията на Република България в клон на група от Европейския съюз.

(2) В клона по ал. 1 могат да участват самостоятелно или съвместно с адвокат от Европейския съюз и адвокати.

(3) Регистрацията и дейността на клона по ал. 1 се извършват по реда на чл. 57, 58 и чл. 60 - 75, като ограничението относно броя на адвокатите по чл. 58 не се прилага. Заедно със заявлението и учредителния договор по чл. 61 на съответния адвокатски съвет се представят:

1. документ от орган на адвокатурата по седалището на групата в държавата членка по произход, в който се потвърждава нейното съществуване, както и наименованието, седалището, адресът на управление и формата на сдружаване;

2. документ, издаден от групата, с който се упълномощават определени адвокати и/или адвокати от Европейския съюз да учредят клон в Република България.

(4) Наименованието на клона съдържа името на групата от Европейския съюз, както и думата "клон", правния статут на групата в държавата членка по произход и поне едно от имената на съдружниците в клона, които упражняват адвокатска професия на територията на Република България.

(5) Освен в случаите по чл. 73, ал. 1 клонът се прекратява и когато единственият съдружник бъде лишен от право да упражнява адвокатска професия по чл. 133, ал. 1, т. 4 и 5, както и при отписване на адвокат от Европейския съюз от Единния регистър на чуждестранните адвокати, когато той е единствен съдружник.”

§ 49. В чл. 78, ал. 1, изречение второ думите „Чуждестранният адвокат” се заменят с „Адвокатът от Европейския съюз”.

§ 50. В чл. 80, ал. 1 думите „чуждестранните адвокати” се заменят с „адвокатите от Европейския съюз”.

§ 51. В чл. 86 ал. 3 се изменя така:

„(3) За членове на адвокатския съвет могат да бъдат избирани членове на адвокатската колегия, които имат най-малко 10 години юридически стаж.”

§ 52. В чл. 89 се правят следните изменения:

1. Точка 4 се изменя така:

„4. води регистрите на адвокатите, на младшите адвокати, на адвокатските дружества, на адвокатските сътрудници и на чуждестранните адвокати;”.

2. В т. 11, накрая думите „на адвокатите” се заличават.

3. В т. 17 думите „от адвокатите” се заличават.

§ 53. В чл. 91 думата „адвокат” се заменя с „член на адвокатската колегия”.

§ 54. В чл. 94, ал. 2 думата „адвокати” се заменя с „членове на адвокатската колегия”.

§ 55. В чл. 96, ал. 2 думата „адвокати” се заменя с „членове на адвокатската колегия”.

§ 56. В чл. 106, ал. 1, изречение първо думите „двама неангажирани адвокати в изборния процес” се заменят с „двама членове на адвокатската колегия, неангажирани в изборния процес”.

§ 57. В чл. 111, ал. 4, изречение първо думата „адвокати” се заличава.

§ 58. В чл. 118, ал. 3 думата „адвокати” се заменя с „членове на адвокатска колегия”.

§ 59. В чл. 126, ал. 1, изречение второ думата „адвокати” се заменя с „членове на адвокатската колегия”.

§ 60. В чл. 128, изречение второ думата „адвокати” се заменя с „членове на адвокатската колегия”.

§ 61. В чл. 131 думите „задълженията си адвокатът” се заменят със „задълженията си адвокатът/адвокатът от Европейския съюз”.

§ 62. В чл. 132 се правят следните допълнения:

1. В т. 7 думата „адвокат” се заменя с „адвокат/адвокат от Европейския съюз”.

2. В т. 9 думата „адвокати” се заменя с „адвокати/адвокати от Европейския съюз”.

§ 63. В чл. 133 се правят следните изменения:

1. В основният текст на ал. 1 думата „адвоката” се заменя с „адвоката/адвоката от Европейския съюз”.

2. В ал. 4 думата „адвокат” се заменя с „адвокат/адвокат от Европейския съюз”.

§ 64. В чл. 135, ал. 1, 2 и 3 думата „адвокат” се заменя с „адвокат/адвокат от Европейския съюз”.

§ 65. В чл. 137 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думата „адвоката” се заменя с „адвоката/адвоката от Европейския съюз”.

2. В ал. 3, изречение първо думата „адвокатът” се заменя с „адвокатът/адвокатът от Европейския съюз”.

3. В ал. 8 думата „адвокатът” се заменя с „адвокатът/адвокатът от Европейския съюз”.

4. В ал. 10 след думите „чуждестранен адвокат” се добавя „или адвокат от Европейския съюз”.

§ 66. В чл. 138 се правят следните изменения:

1. В ал. 3 думата „адвоката” се заменя с „адвоката/адвоката от Европейския съюз”.

2. В ал. 4 думата „Адвокатът” се заменя с „Адвокатът/адвокатът от Европейския съюз”.

§ 67. В чл. 139, ал. 1, 2 и 4 думата „адвокат” се заменя с „адвокат/адвокат от Европейския съюз”.

§ 68. В чл. 140, ал. 1 думата „адвоката” се заменя с „адвоката/адвоката от Европейския съюз”.

§ 69. В чл. 143, ал. 2, изречение първо думата „адвокат” се заменя с „адвокат/адвокат от Европейския съюз”.

§ 70. В чл. 144, ал. 1 думата „адвокат” се заменя с „адвокат/адвокат от Европейския съюз”.

§ 71. В чл. 146 думата „адвоката” се заменя с „адвоката/адвоката от Европейския съюз”.

§ 72. В чл. 148, ал. 3 думите „чуждестранните адвокати” се заменят с „адвокатите от Европейския съюз”.

§ 73. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения:

1. В т. 3 думите „чуждестранен адвокат” се заменят с „адвокат от Европейския съюз”.

2. В т. 4, изречение първо думата „адвокатът” се заменя с „адвокатът/адвокатът от Европейския съюз”.

3. Точка 6 се изменя така:

„6. „Група адвокати от Европейския съюз” е всяка форма на сдружаване на адвокати, създадена съгласно законодателството на държава - членка на Европейския съюз, на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария.”

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 74. Документите по чл. 16, ал. 2, т. 1, чл. 18, т. 1, чл. 19а, ал. 6, т. 1-3, чл. 19б, ал. 2, чл. 19в, ал. 2, чл. 31, ал. 2, чл. 58а, ал. 3, т. 1 и 2, чл. 61, ал. 1 и по чл. 77а, ал. 3, т. 1 и 2, представени от заинтересуваните лица, в зависимост от чуждата държава, от която произхождат, трябва да отговарят на изискванията на съответните разпоредби на двустранните международни договори или на Конвенцията за премахване на изискването за легализация на чуждестранните публични актове, съставена в Хага на 5 октомври 1961 г., по които Република България е страна, или на Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа, приет с Постановление № 184 на Министерския съвет от 1958 г. (обн., ДВ, бр. 73 от 1958 г.; изм. и доп., бр. 10 от 1964 г., бр. 77 от 1976 г., бр. 96 от 1982 г., бр. 77 от 1983 г. и бр. 103 от 1990 г.), както и да бъдат снабдени с преводи на български език, извършени и заверени по предвидения ред.

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на ……..... 2012 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за адвокатурата

Целта на законопроекта е окончателното преодоляване на несъответствията между Закона за адвокатурата (ЗА) и правото на Европейския съюз.

През 2009 г. Европейската комисия (ЕК) започна процедура за нарушение № 2008/4906 срещу Република България, свързана с несъвместимостта на разпоредби от ЗА с правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги, регламентирани в чл. 43 и 49 от Договора за създаване на Европейската общност – ДЕО, (съответно чл. 49 и 56 от Договора за функциониране на Европейския съюз - ДФЕС), и Директива 98/5/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно улесняване на постоянното упражняване на адвокатската професия в държава членка, различна от държавата, в която е придобита квалификацията. Основните пунктове, по които се констатираха несъответствия между общностното право и българското законодателство, се отнасят до различното третиране на адвокати от Общността и адвокати от Република България от една страна, а от друга - наличието на ограничения при установяването на адвокати и адвокатски дружества от Общността в Република България. Въпреки предприетите през м. февруари 2009 г. изменения в Наредба № 3 за водене и съхраняване на регистрите от адвокатските съвети ЕК не остана удовлетворена и премина към следващ етап на процедурата по нарушение, като през ноември 2009 г. отправи до Република България мотивирано становище съгласно чл. 226 от Договора за създаване на Европейската общност във връзка с несъвместимостта на някои разпоредби на ЗА с чл. 43 и 49 от ДЕО (чл. 49 и 56 от ДФЕС), както и с Директива 98/5/ЕО. С оглед предотвратяване навлизането на процедурата по нарушение в съдебна фаза се прие Закон за изменение и допълнение на ЗА, в сила от 17 юли 2010 г. И по отношение на него ЕК констатира, че противоречията с общностното право не са отстранени.

За да се избегне навлизането на процедурата по нарушение в съдебна фаза се предлагат изменения в ЗА в следните насоки:

I. Определяне на понятието „адвокат от Европейския съюз”

Законопроектът въвежда понятието „адвокат от Европейския съюз” („адвокат от ЕС”). Създава се глава трета „а” - „Адвокати от Европейския съюз”. С предложените изменения се прецизират терминологията и персоналният обхват на закона, премахват се неяснотите, които създават използваните в момента понятия, и националното законодателство в тази област се привежда в съответствие с правото на свободно движение в рамките на Съюза (чл. 20 и 21, параграф 1 от ДФЕС).

Съгласно практиката на Съда на Европейския съюз (СЕС)[1] национална правна уредба, с която някои граждани на съответната държава се поставят в по-неблагоприятно положение единствено поради обстоятелството, че са упражнили правото си на свободно движение и пребиваване в друга държава членка, представлява ограничение на основните свободи.

Включването в обхвата на ЗА на адвокатите от държави – страни по Споразумението за европейското икономическо пространство, и от Конфедерация Швейцария произтича от приравняването на гражданите на тези държави към гражданите на ЕС по отношение на четирите основни свободи.

Адвокатите от ЕС представляват особена категория адвокати, чийто статут се различава в значителна степен от този на чуждестранните адвокати и се доближава много до този на българските. Това налага ясното им разграничаване, както и обособяването на специални правила относно техния статут в отделна глава от закона.

Отпада ограничителното изискване за завършено в Република България юридическо образование като предпоставка за достъп до адвокатската професия. Направените изменения позволяват лицата, получили юридическото си образование в страна, различна от Република България, да се впишат в адвокатска колегия, ако дипломата им е призната по установения ред.

Във връзка с разширяването на персоналния обхват на ЗА се налага и уточняване на понятието за юридическа правоспособност. Предпоставките за придобиване на юридическа правоспособност са различни в различните държави от ЕС, в държавите - страни по Споразумението за европейското

[1] Решение на Съда на Европейските общности от 23 октомври 2007 г. по дело Morgan, C-11/06, точки 25–26.

икономическо пространство, и в Конфедерация Швейцария. В този смисъл се налага уточнението, че за придобиване качеството адвокати по смисъла на глава втора от ЗА, трябва да се установи наличие на юридическа правоспособност конкретно по смисъла на ЗСВ.[2]

II. Разграничение между трайно установяване на адвокат от Европейския съюз и временно упражняване на адвокатската професия на територията на Република България от адвокат от Европейския съюз.

Това разграничение съществува и в действащия ЗА**,** но отново с оглед прецизиране на законовата терминология и премахване на предпоставките за неточно и тясно тълкуване законопроектът заменя понятието „*чуждестранни адвокати, вписани в регистъра на чуждестранните адвокати"* с „трайно установени адвокати от ЕС", а понятието „*чуждестранен адвокат, оказващ съдействие и защита по определен случай*" - с „адвокати от ЕС, временно упражняващи професията на територията на Република България". Предложените нови понятия позволяват по-ясното разграничаване между двете категории адвокати от ЕС и съдържат директни референции към общностното право.

По отношение на разграничението между трайно установяване и временно упражняване на адвокатската професия предлаганите изменения не се изчерпват с въвеждане на нови законови термини, а целят ясно очертаване на особеностите в статута на тези две различни категории адвокати, попадащи в обхвата на понятието „адвокат от ЕС". Във връзка с това в рамките на глава трета „а" са обособени три раздела:

Раздел I „Общи положения", който включва общото понятие „адвокат от ЕС" и общите за двете категории правила.

Раздел II „Трайно установяване", който урежда условията и законовите процедури при трайно установяване на адвокат от ЕС на територията на Република България. По същество уредбата, която се съдържа в този раздел, представлява въвеждане на разпоредбите на Директива 98/5/ЕО в националното законодателство и е пренесена директно от действащия ЗА (чл. 13 и чл. 15-19). Трайно установени са адвокатите от ЕС, които са вписани в съответните регистри към адвокатските колегии и към Висшия адвокатски съвет.

[2] По аналогичен начин стоят нещата по отношение на юридическия стаж, който обаче е дефиниран в Допълнителните разпоредби на ЗА.

Раздел III „Временно упражняване на адвокатската професия", който съдържа специфичните правила, регулиращи упражняването на професията от адвокати от ЕС, които не са трайно установени. Правото на временно упражняване на адвокатската професия на територията на държава членка, различна от тази, в която е придобита адвокатската правоспособност, произтича от регламентираното в ДФЕС право на свободно предоставяне на услуги (чл. 56 и 57), както и от Директива 77/249/ЕИО. Временно упражняващите професията на територията на Република България адвокати от ЕС не подлежат на вписване в съответните адвокатски регистри или на друг регистрационен режим, а достъпът им до т.нар. „пазар на юридически и услуги" е на практика неограничен. С предложените в този раздел правила се създават минимални гаранции, че временно упражняващите адвокатска професия на територията на Република България лица притежават съответната правоспособност, както и възможност за (макар и ограничен) контрол от страна на българските компетентни органи върху тази дейност.

III. Уеднаквяване на правата на българския адвокат и на адвоката от общността.

За да бъде окончателно отстранена разликата в правата на българския адвокат и на адвоката от общността и за да се постигне уеднаквяване в законовата терминология, по настояване на ЕК в текстовете на всички разпоредби на ЗА, отнасящи се до права и задължения, са включени изрично и адвокатите от ЕС.

IV. Избягване на ограничаването на свободата при предоставяне на услуги (чл. 56 от ДФЕС) с цел равно третиране.

Съгласно чл. 57 от ДФЕС дейността, която извършват лицата, упражняващи свободни професии, представлява дейност по предоставяне на услуги. Съгласно чл. 56 от ДФЕС са забранени ограниченията на свободата на предоставяне на услуги по отношение на граждани на държава - членка на ЕС, които временно упражняват своята дейност в друга държава членка. Член 57 от ДФЕС гарантира на тези граждани условия за упражняване на дейността по предоставяне на услуги, еднакви с условията за упражняване на същата дейност, които важат спрямо гражданите на другата държава. Целта е да се постигне съответствие между ЗА и принципа за равно третиране на българските адвокати и адвокатите от ЕС при упражняването на професията на територията на Република България. С оглед създаването на законови гаранции за спазване на този принцип се предлага:

1. Право на адвоката от ЕС на свободен достъп и справки по дела (§ 26). Съгласно чл. 31 от действащия ЗА адвокатът има право на свободен достъп и справки по дела при представяне на адвокатска карта. Следователно само адвокатите по смисъла на глава втора, на които се издава адвокатска карта, могат да се ползват от това право. По този начин се създава впечатлението, че адвокатите от ЕС („*чуждестранните адвокати"*) остават извън обхвата на разпоредбата на чл. 31 и се ползват с по-малко права от българските адвокати. Подобно диференцирано третиране се счита за дискриминационно и представлява нарушение на разпоредбите на чл. 49 от ДФЕС и на Директива 98/5/ЕО.

С оглед отстраняването на този проблем се предлага изменение, с което се гарантира и на трайно установения адвокат от ЕС да има свободен достъп и да може да прави справки по дела, да получава копия от книжа и сведения с предимство от съда, органите на досъдебното производство, административни органи и други служби.

Тъй като на временно упражняващите професията на територията на Република България адвокати от ЕС не може да бъде издадена адвокатска карта, с предложения текст се гарантира правото им на достъп и справки по дела чрез представяне на пълномощно.

2. Право на адвоката от ЕС да сключва договорите по чл. 76 и 77 от ЗА (§ 58 и 59).

Съгласно действащата уредба „*българските адвокати, чуждестранните адвокати, вписани в Единния регистър на чуждестранните адвокати, и адвокатските дружества могат да сключват договори за сътрудничество"*. Такава възможност не е предвидена за адвокатите и адвокатските дружества, установени в други държави членки. Съществуващото ограничение за сключване на договори за сътрудничество може да създаде пречка за временното упражняване на адвокатска професия от установени в друга държава членка адвокати и от групи адвокати, тъй като тези договори представляват подходящо средство за упражняване на трансгранична адвокатска дейност за определен срок. Наред с това, когато адвокати и групи адвокати от Общността не могат да сключват договори по чл. 76 и 77 с български адвокати или адвокатски дружества, възможността им да упражняват адвокатска дейност в сътрудничество с български адвокати е ограничена или отнета.

Ограничение, което препятства адвокатите и адвокатските дружества, временно упражняващи адвокатската професия на територията на Република България, да сключват договори с такива, установени в Република България, представлява нарушение на свободата на предоставяне на услуги и

на принципа на равно третиране. С оглед отстраняването на този проблем са направени и предложените изменения в текста на разпоредбите.

3. Право на адвоката от ЕС да сключва договор за съдружие по чл. 52 от ЗА.

Тъй като в действащия ЗА няма възможност за адвокатите и адвокатските дружества, временно упражняващи адвокатска професия на територията на Република България, да могат да обединяват дейността си чрез договор за съдружие, се предлага изменение на чл. 52, ал. 1 с цел равно третиране на адвокатите от ЕС и българските адвокати.

4. Отпадане на изискванията за адрес и представител в Република България за връчване на съобщения и призовки.

По отношение на адвокатите от ЕС, които не са установени в Република България, предвиденото в чл. 12, ал. 2 задължение за чуждестранния адвокат да има адрес или да избере представител за връчване на съобщения в България противоречи на чл. 56 от ДФЕС. Подобно задължение е обявено вече за неправомерно в решенията на Съда на ЕС по дела С-564/07 и С-478/01. Изискването на българския закон е непропорционално според гарантираната с ДФЕС свобода за предоставяне на услуги в друга държава членка, без да е налице установяване в тази държава членка. Практиката на Съда на ЕС по отношение предоставянето на услуги е постоянна и тя изключва изискването на българския закон за посочване на адрес в България, ако адвокатът не е установен в България. Законопроектът премахва изискването временно упражняващите професията адвокати от ЕС да посочват съдебен адрес и представител за връчване.

V. Отстраняване на ограниченията на правото на установяване (чл. 49 от ДФЕС) и чл. 12 на Директива 98/5/ЕИО. Клон и дъщерно дружество

Съгласно чл. 49 от ДФЕС са забранени ограниченията на свободата на установяване на граждани на държава членка на територията на друга държава членка. Тази забрана се прилага и по отношение на ограниченията за създаване на търговски представителства, клонове или дъщерни дружества от граждани на всяка държава членка, установили се на територията на друга държава членка.

Гарантираната в чл. 49 от ДФЕС свобода на установяване „включва правото да се учредяват и управляват предприятия, и по-специално

дружества, в една държава членка от граждани на друга държава членка.“[3]. Съгласно практиката на Съда[4] свободата на установяване не се изчерпва с правото да се създаде предприятие в рамките на Общността, а се разпростира и по отношение създаването на представителства, клонове или дъщерни дружества в друга държава членка.

Съгласно действащия ЗА група адвокати, учредена в друга държава членка, която иска да се установи на територията на Република България, разполага със следните възможности:

- да се установи под формата на адвокатско съдружие по раздел I на глава десета;

- да се установи под формата на адвокатско дружество по раздел II на глава десета;

- да се установи под формата на клон по раздел III на глава десета.

1. Установяване като адвокатско дружество:

Съгласно действащите разпоредби група адвокати, учредена в друга държава членка, не може да се установи в Република България под формата на адвокатско дружество като използва името си. Същевременно, ЗА не позволява групата да се установява в Република България под формата на адвокатско дружество чрез временно упражняващи адвокатската професия адвокати от ЕС.

Възможността да се използва името на групата от държавата членка по произход има съществено значение при установяването в друга държава членка. Името прави групата адвокати от ЕС разпознаваема и се свързва с характерния за нея начин на работа, качество и престиж. Ограничавайки възможността за използване на наименованието си при установяване в Република България българският ЗА лишава групите адвокати от ЕС от правото им да се ползват от своето добро име, поставя ги в по-неблагоприятно положение от българските адвокатски сдружения, ограничава конкурентоспособността им и по този начин противоречи на свободата на установяване и на чл. 12 от Директива 98/5/ЕО.

За да бъдат отстранени тези несъответствия с общностното право, се предлагат норми, с които се гарантира достъпът до формата „адвокатско дружество” на групи адвокати, учредени в друга държава членка, като

[3] Решение на Съда на Европейските общности от 13 април 2000 г. по дело C. Baars, C-251/98, точка 22.
[4] Решение на Съда на Европейските общности от 12 юли 1984 г. по дело Klopp, C-107/83, точка 19.

същевременно се поставят изисквания, които целят да предотвратят появата на „псевдо" дъщерни дружества, които нямат действителна връзка с групата в другата държава членка. По този начин, освен свободата на установяване се гарантира прозрачността и сигурността на пазара на юридически услуги.

2. Установяване под формата на клон (по раздел III на глава десета):

Сега действащата уредба не позволява на група адвокати от друга държава членка да учредяват клон чрез временно упражняващи професията на територията на Република България адвокати от ЕС, както и само чрез български адвокати, и по този начин ограничава свободата на установяване. С предложените изменения на чл. 77а се цели разширяване персоналния обхват на разпоредбата и отстраняване на несъответствията на българския закон с общностното право, в частност нарушението на свободата на установяване и чл. 12 от Директива 98/5/ЕО.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)